

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/46/2025
Identifikačné číslo spisu:	6125330347
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6125330347.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD a členiek senátu. JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v spore Hlavné mesto Slovenskej republiky, Primaciálne námestie 1, Bratislava, IČO: 00 603 48, proti žalovanému COOP Jednota Bratislava - vidiek, spotrebné družstvo, Háľkova 1, Bratislava, IČO: 00 168 823, zastúpenému JUDr. Jozef Pojdák, advokát, Sv. Cyrila a Metoda 842/12, Nová Dedinka, o zaplatenie 14 707,56 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 84Cb/90/2025, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na konanie v spore vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 89Cb/90/2025 je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 2.9.2025 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o UK“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a namietol, že pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III podľa ustanovenia § 22 písm. a) CSP je nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor. Avšak v predmetnej veci o takýto prípad nejde, nakoľko z obsahu súdneho spisu je zjavné, že medzi žalobcom a žalovaným neexistuje žiadny záväzkový vzťah, a teda absentuje základné kritérium pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III v podobe záväzkového vzťahu, ktorý by bolo možné následne kvalifikovať ako obchodný záväzkový vzťah. V danej veci ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalovaný (vlastník stavby - obchodný dom) užíval pozemky pod stavbou vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu. Strany sporu nemajú medzi sebou uzatvorenú zmluvu, z ktorej by vyplývali vzájomné práva a povinnosti, teda odplatný vzťah založený medzi podnikateľmi pri ich činnosti, resp. nejde o záväzkový vzťah medzi subjektom verejného práva a

podnikateľom.

3. Predkladajúci súd ďalej uviedol, že žalovaný nárok nie je vyvodzovaný zo vzájomného záväzkového vzťahu strán, ktorý by bol založený obchodnou zmluvou a ktorý by súvisel so zabezpečovaním verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky na strane žalobcu a podnikateľskou činnosťou na strane žalovaného. Žalobca zjavne nárok opiera výhradne o svoje vlastnícke právo k predmetnému pozemku a ochranu tohto práva, ktorého súčasťou je právo pozemok užívať. Vzhľadom na predmet a právny charakter záväzkového vzťahu strán z bezdôvodného obohatenia, za užívanie pozemku vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu, nemožno naň aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, pričom v danej veci zo spisu aktuálne nevyplyva ani žiadna iná okolnosť, z ktorej by bolo možné vyvodiť obchodnoprávny charakter sporu.

4. Mestský súd Bratislava III na základe uvedených dôvodov predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, je dôvodný.

6. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

7. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

10. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

11. Podľa § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

12. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

13. Podľa § 261 ods. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej tiež „ObZ“), táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. (2) Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb

alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

14. Podľa § 261 ods. 8 ObZ, pri použití tejto časti zákona podľa odsekov 1 a 2 je rozhodujúca povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu.

15. Upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica a po splnení podmienok podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní tento spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP) [m. m. 5Ndob/3/2023].

16. Upomínací súd postúpil spor na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému, nakoľko mal za to, že ide o obchodnoprávny spor. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone. Z dikcie ustanovenia § 261 ods. 2 ObZ je zrejmé, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Z hľadiska obchodného záväzkového vzťahu na strane subjektu verejného práva by muselo ísť o zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a na strane podnikateľa o výkon jeho podnikateľskej činnosti. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde. Podmienka vyžadovaná ust. § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka tak na strane žalobcu nie je naplnená a už táto samotná skutočnosť vylučuje aplikáciu Obchodného zákonníka.

17. Najvyšší súd už skôr vyslovil, že „(t)o, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone. Určujúcou normou je v tomto prípade ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka, obsahujúce vymedzenie obchodných záväzkových vzťahov“ (5Ndob/53/2023).

18. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalobca sa podanou žalobou domáha zaplatenia sumy vo výške 14 707,56 eur s príslušenstvom, ktorá podľa žalobcu vznikla titulom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, spočívajúceho v užívaní pozemku pod stavbou vo vlastníctve žalovaného, a to za obdobie od 1.6.2023 do 31.12.2023, bez právneho dôvodu, pričom základ nároku nie je vyvodzovaný z ich vzájomného záväzkového vzťahu. Strany medzi sebou neuzavreli žiaden zmluvný záväzok a neexistuje medzi nimi priamy zmluvný vzťah, ktorý by mohol zakladať nárok z bezdôvodného obohatenia, majúceho základ vo vzťahu, ktorý by inak mal charakter obchodného záväzku. Žalobca nárok opiera výhradne o svoje vlastnícke právo k predmetnému pozemku a o ochranu svojho práva, súčasťou ktorého je právo pozemok užívať. Keďže ide o vydanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, ktorý by mal základ v Obchodnom zákonníku, nemožno naň aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka.

19. Najvyšší súd podporne a primerane poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndc/18/2024 zo dňa 25.9.2024 podľa ktorého: „Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje. Keďže však strany sporu síce sú podnikateľmi, avšak nemajú medzi sebou uzatvorenú zmluvu, z ktorej by vyplývali vzájomné práva a povinnosti, teda odplatný podnikateľský vzťah dodávateľ-odberateľ, v prejednávanej veci takáto zmluva neexistuje, a preto vzniká bezdôvodné obohatenie, pri ktorom nie je rozhodujúce aké postavenie majú tieto subjekty práva, či sú alebo nie sú podnikateľmi, ale

rozhodujúce (je to), či v niektorom z nich nevzniká majetkový prospech na úkor druhého subjektu. Nedochádza tak k porušeniu povinností uložených Obchodným zákonníkom, ale naplnenie zodpovednosti treba posudzovať podľa všeobecnej úpravy bezdôvodného obohatenia.“

20. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že predmetný spor má charakter občianskoprávny a nie obchodnoprávny. Preto na jeho prejednanie nie je daná kauzálna príslušnosť súdu podľa § 22 CSP [tu podľa § 22 písm. a) CSP] a nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný.

21. Nakoľko v danom prípade bolo zistené, že sa nejedná o obchodnoprávny spor, je zrejmé, že postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému, nebol správny. Vzhľadom na uvedené sa preto v spore prednostne neaplikuje ust. § 22 CSP upravujúci kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch. V danom spore je tak na konanie príslušný všeobecný súd žalovaného. Preto za aplikácie § 13 v spojení s § 12 ods. 2 CSP, príslušným súdom na konanie v spore je Mestský súd Bratislava IV.

22. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

23. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.